

Avortaments legals realitzats a Catalunya, 1999.

Malalties de declaració obligatòria i declaració de microorganismes a l'SNMC. Setmanes 17 a 20.

Raó entre els casos declarats l'any 2000 i els valors històrics del quinquenni anterior. Setmanes 17 a 20.

Declaracions urgents de brots epidèmics. Setmanes 17 a 20.

Avortaments legals realitzats a Catalunya, 1999*

Introducció

Des de l'any 1987, el Departament de Sanitat i Seguretat Social recull, sistemàticament, informació de totes les interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) realitzades a Catalunya en centres acreditats per a aquesta pràctica sanitària, incloses en els supòsits que estableix la normativa jurídica vigent.

La base de dades que deriva d'aquesta informació permet quantificar i caracteritzar l'avortament que afecta les dones catalanes, identificar factors de risc associats amb l'embaràs no desitjat i establir mesures de prevenció d'aquests embarassos.

A continuació, es presenta l'anàlisi de les dades corresponents a les notificacions d'IVE realitzades a Catalunya durant l'any 1999, acollint-se a la normativa legal esmentada.

Circuit de recollida, elaboració i control de qualitat de les dades

Les dades sobre l'avortament legal a Catalunya s'obtenen a partir d'un imprès de notificació¹, que és homogeni per a tot l'Estat espanyol des de l'any 1990, en el qual consten vint-i-sis variables.

Aquest qüestionari, que és anònim i confidencial, l'han d'emplenar els centres acreditats en cada cas d'avortament individual que duguin a terme. Un cop emplenat, els centres el trameten al Departament de Sanitat i Seguretat So-

cial, on està ubicat el registre d'IVE.

La causa de l'avortament es codifica d'acord amb la Classificació Internacional de Malalties, 9a revisió (Modificació Clínica).

El conjunt de l'informe s'ha fet basant-se en les dades de totes les IVE realitzades a Catalunya l'any 1999 (dones residents i no residents al territori), excepte els apartats relacionats amb la distribució segons comarques i regions sanitàries, i l'apartat de la taxa d'IVE segons grup d'edat. En aquests apartats, les dades corresponen a IVE fetes a Catalunya a dones residents a Catalunya (se n'exclouen les residents en altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol i a l'estranger).

La població que s'ha emprat per al càlcul de les taxes és la projecció corresponent a l'any 1999, elaborada per l'Institut d'Estadística de Catalunya².

Per a les taxes de les dones d'edats inferiors a 20 anys i més grans de 39 s'ha emprat la població de dones d'edats compreses entre els 15 i els 19 anys i entre els 40 i els 44 anys, respectivament, ja que hi ha pocs casos d'avortament entre les de menys de 15 i les de més de 44.

En la comparació de Catalunya amb les altres comunitats autònomes, amb el conjunt de l'Estat espanyol, i amb diversos països europeus, les dades corresponen als avortaments de dones residents a Catalunya que han avortat al conjunt de l'Estat espanyol³.

* Informe elaborat pel Servei d'Informació i Estudis de la Direcció General de Recursos Sanitaris del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

Nombre i distribució dels casos

El nombre total d'interrupcions voluntàries de l'embaràs realitzades en centres acreditats durant l'any 1999 ha estat de 12.707, cosa que suposa un augment del 10,5% en relació amb el nombre de casos notificats l'any 1998.

El 95,9% de les IVE ha tingut lloc en 11 centres extrahospitalaris privats i la resta (4,1%) en 19 centres hospitalaris, públics o privats. Gairebé la totalitat de les interrupcions (93,2%) s'han efectuat a centres

sanitaris de la ciutat de Barcelona.

La majoria de dones que han avortat a Catalunya resideixen al territori català (91,8%), el 3,9% són d'altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol, i el 4,3% resideixen a l'estranger.

Entre les residents a Catalunya, la distribució segons regió sanitària i comarca de residència (Taules 1 i 2) mostra que el nombre més gran d'IVE correspon a dones que viuen a la Regió Sanitària Barcelona Ciutat i a la comarca del Barcelonès, respectivament.

Taula 1
Avortament segons regió sanitària de residència. Catalunya, 1999*

Regió sanitària	Nombre	%
Lleida	441	3,5
Tarragona	594	4,7
Tortosa	105	0,8
Girona	1.114	8,8
Costa de Ponent	2.211	17,4
Barcelonès Nord i Maresme	1.318	10,4
Centre	1.974	15,5
Barcelona Ciutat	3.908	30,8
Total	11.665	100,0

* Dades referides a avortaments fets a Catalunya a dones residents.

Taula 2
Avortament segons comarca de residència. Catalunya, 1999*

Comarca	Nombre	%
Alt Camp	31	0,2
Alt Empordà	197	1,6
Alt Penedès	123	1,0
Alt Urgell	14	0,1
Alta Ribagorça	3	0,0
Anoia	126	1,0
Baix Camp	175	1,4
Baix Ebre	56	0,4
Baix Empordà	241	1,9
Baix Llobregat	1.238	9,7
Baix Penedès	98	0,8
Bages	162	1,3
Barcelonès	5.154	40,6
Berguedà	41	0,3
Cerdanya	14	0,1
Conca de Barberà	18	0,1
Garraf	196	1,5
Garrigues	11	0,1
Garrotxa	65	0,5
Gironès	329	2,6
Maresme	592	4,7
Montsià	44	0,3
Noguera	34	0,3
Osona	145	1,1
Pallars Jussà	9	0,1
Pallars Sobirà	7	0,1
Pla d'Urgell	30	0,2
Pla de l'Estany	44	0,3
Priorat	5	0,0
Ribera d'Ebre	11	0,1
Ripollès	26	0,2
Segarra	21	0,2
Segrià	270	2,1
Selva	213	1,7
Solsonès	9	0,1
Tarragonès	265	2,1
Terra Alta	5	0,0
Urgell	28	0,2
Val d'Aran	15	0,1
Vallès Occidental	1.199	9,4
Vallès Oriental	401	3,2
Total	11.665	100,0

* Dades referides a avortaments fets a Catalunya a dones residents.

Característiques personals de les dones

La mitjana d'edat de les dones és de 26,7 anys, amb una desviació estàndard de 7,0 anys. El grup d'edat al qual correspon el percentatge més elevat d'avortaments és el de dones de 20 a 24 anys. El 16,7% de les dones que han avortat tenen menys de 20 anys, i el 16,7% en tenen 35 o més. El 65,2% de les dones són solteres i el 25,5% casades (Taula 3). Més de la meitat de les dones (57,1%) manifesta que no conviu en parella.

A la Taula 4 es presenten les taxes d'avortament segons grup d'edat, corresponents a l'any 1999 i al precedent. En aquesta Taula es pot observar que del 1998 al 1999 hi ha hagut un creixement de la taxa d'avortament en tots els grups d'edat, a excepció del de les dones de més de 39 anys, que és la mateixa en els

dos anys. L'augment més elevat s'observa en les dones de menys de 24 anys.

En relació amb el nivell d'instrucció, els grups amb percentatges més elevats corresponen, per ordre de freqüència, a les dones que han acabat o estan cursant: el primer cicle del segon grau d'ensenyament -fins 8è. d'EGB- (40,5%), el segon cicle del segon grau d'ensenyament -BUP, COU...- (27,6%) i el primer grau d'ensenyament -fins 5è. d'EGB- (12,9%) (Figura 1).

La situació laboral que es dona amb més freqüència és la d'assalariada (56,5%); el 15,0% estan en atur i el 14,7% són estudiants (Figura 2).

Control de la natalitat i antecedents obstètrics de la dona

El 65,8% de les dones que s'han sotmès a un avortament legal no ha acudit, durant els dos darrers anys, a un

Taula 3
Avortament legal segons grup d'edat i estat civil. Catalunya, 1999

	Soltera	Casada	Vídua	Divorciada	Separada	No hi consta	Total	
	N	N	N	N	N	N	N	%
< 15	37	-	-	-	-	-	37	0,3
15-19	2.034	35	2	1	7	5	2.084	16,4
20-24	3.203	297	5	7	47	1	3.560	28,0
25-29	1.764	714	10	40	180	2	2.710	21,3
30-34	803	990	27	90	287	1	2.198	17,3
35-39	361	788	29	83	210	-	1.471	11,6
40-44	81	379	8	49	78	-	595	4,7
> 44	7	37	-	-	8	-	52	0,4
Total	8.290	3.240	81	270	817	9	12.707	100,0

Taula 4
Taxa d'avortament segons grup d'edat de la dona. Catalunya, 1998 i 1999*

Grup d'edat	<20	20-24	25-29	30-34	35-39	>39
1998	8,3	12,2	9,4	7,4	5,4	2,7
1999	10,4	13,9	10,0	8,4	5,9	2,7

* Dades referides a avortaments fets a Catalunya a dones residents.

Figura 1
Avortament legal segons el nivell d'instrucció de la dona. Catalunya, 1999

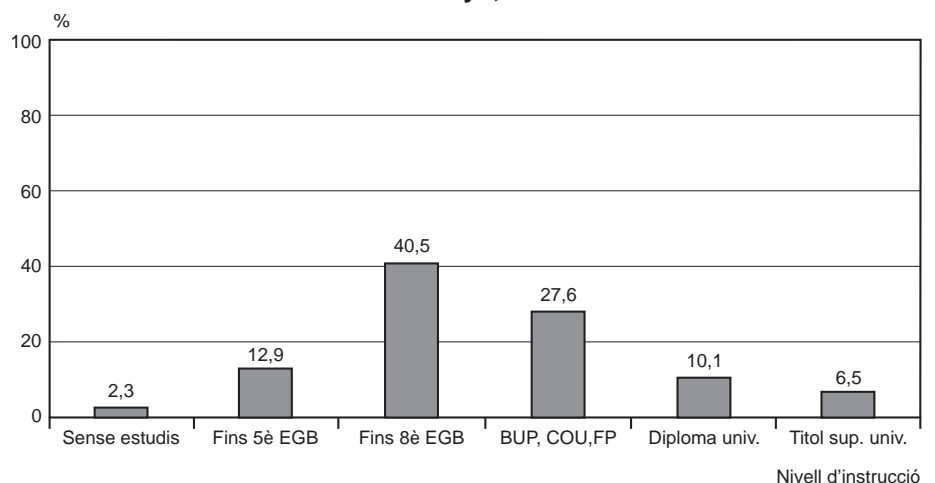
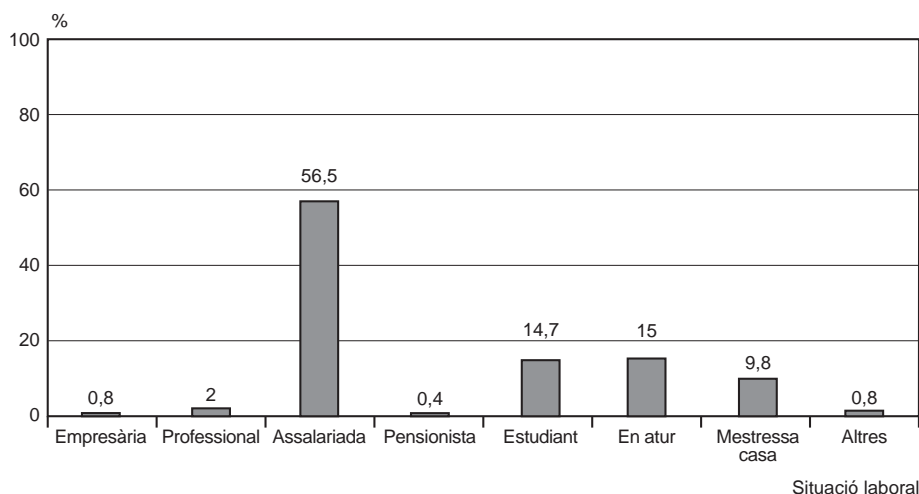

Figura 2
Avortament legal segons situació laboral de la dona.
Catalunya, 1999

centre de planificació familiar per a la utilització o el control de mètodes contraceptius. Entre les usuàries de centres de planificació familiar, el 67,0% han acudit a centres públics i el 27,8% a centres privats.

El lloc on més sovint les dones han rebut informació sobre la possibilitat d'interrompre l'embaràs ha estat l'entorn social (44,3%). La resta de les dones l'ha obtingut a centres públics (38,7%) o privats (17,0%).

Més de la meitat (60,0%) de les dones que han avortat no tenen cap fill, el 18,3% en tenen un, el 15,9% en tenen dos, i el 5,8% tenen tres o més fills.

El 75,2% de les dones no presenten cap avortament voluntari anterior a l'actual, el 19,5% n'han tingut un, el 4,0% han estat sotmeses a dos avortaments induïts, i l'1,3% han tingut tres o més interrupcions voluntàries de l'embaràs abans de l'actual.

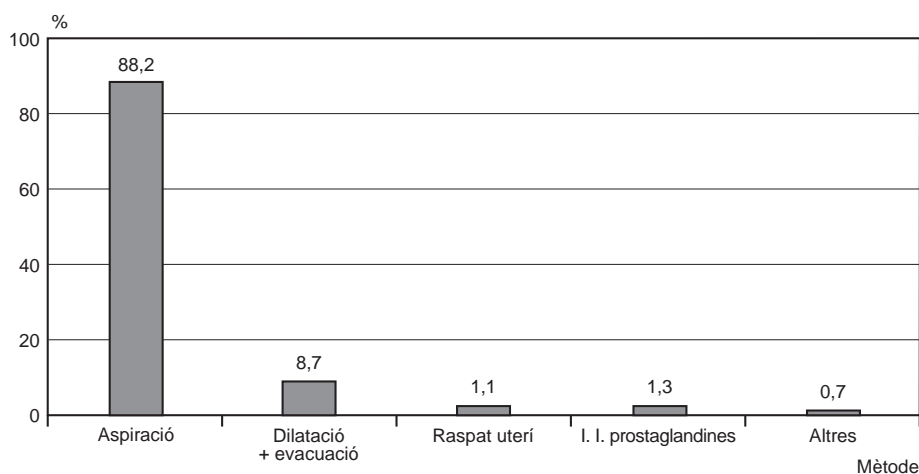
Característiques de l'embaràs i de la seva interrupció

Per al conjunt d'interrupcions voluntàries de l'embaràs, la mitjana de temps de gestació en el moment d'interrompre l'embaràs és de 9,1 setmanes, amb una desviació estàndard de 3,6 setmanes. La mitjana dels avortaments fets en centres hospitalaris és de 16,0 setmanes de gestació, amb una desviació estàndard de 4,6 setmanes, i la dels centres extrahospitalaris és de 8,8 setmanes de gestació, amb una desviació estàndard de 3,3 setmanes.

El 88,4 % dels casos hospitalaris han tingut una estada d'entre 0 a 2 dies; els que es realitzen en centres extrahospitalaris no requereixen l'ingrés en el centre.

El perill per a la vida i la salut física o psíquica de la dona és l'adduït com a motiu de la intervenció en el 96,0% dels avortaments notificats. Aquest és el motiu que consta en el 99,4% de notifi-

Figura 3
Avortament legal segons mètode d'intervenció. Catalunya, 1999

cacions dels avortaments realitzats en centres extrahospitalaris, mentre que la suposició que el fetus naixerà amb greus tares físiques o psíquiques és el motiu més freqüent (83,2%) en el cas dels avortaments hospitalaris.

L'aspiració és el mètode més utilitzat (88,2%) en el conjunt d'interrupcions de l'embaràs (Figura 3). Aquest és el mètode utilitzat en la majoria dels avortaments extrahospitalaris (91,2%); en els casos hospitalaris, els més freqüents són la injecció intrauterina de prostaglandines (32,5%) i el raspat uterí (27,9%).

L'avortament en el conjunt de l'Estat espanyol i en diversos països desenvolupats

En els darrers cinc anys (1995-1999), en el conjunt de l'Estat espanyol, Catalunya ha tingut la segona taxa global d'avortament més alta (exceptuant-ne l'any 1996), darrere d'Astúries, que tenia la taxa més elevada en els dos primers anys, i de les Illes Balears, que és la comunitat amb la taxa més alta en els tres darrers anys (Taula 5).³

De les divuit regions espanyoles que figuren a la Taula, només n'hi ha tres (Astúries, Cantàbria i Galícia) que hagin tingut l'any 1999 una taxa d'avortament més baixa que l'any 1995; la majoria, les quinze restants, l'han tingut més alta, i, en general, s'observa un patró comú d'increment moderat.

En relació amb diversos països europeus, la situació de l'avortament a Catalunya és similar a la dels països que tenen les taxes més baixes, amb una taxa bastant per sota de la de països com Anglaterra, França i Itàlia, que tenen una més llarga tradició en aquesta pràctica (Taula 6).^{3,4}

Comentari

En general, l'any 1999 les característiques de les usuàries de la IVE no han variat en relació amb els anys anteriors. Tanmateix, destaca l'increment de més de 1.000 nous casos que hi ha hagut el 1999 respecte del 1998, i també el fet que com més joves són les dones més elevat ha estat el creixement de la taxa d'avortament. Tot i que a Catalunya la taxa d'IVE és una de les més altes del conjunt d'Espanya, està força per sota de les que hi ha en la majoria de països desenvolupats. És previsible, doncs, que en els propers anys segueixi creixent, fins arribar a les taxes que s'observen en altres països del nostre entorn socioeconòmic.

Per tal de reduir la incidència de la IVE a Catalunya, el Departament de Sanitat i Seguretat Social va endegar l'any 1998 un Pla d'actuacions en el qual col·laboren la Direcció General de Recursos Sanitaris, la Direcció General de Salut Pública i la Direcció General de Drogodependències i Sida d'aquest Departament.

Entre les diverses actuacions que estan en curs de realització cal destacar-ne les activitats d'informació i formació adreçades a docents, estudiants i professionals sanitaris en matèria de sexualitat i contracepció, les intervencions per a la prevenció de l'embaràs no desitjat que s'estan efectuant, de forma pilot, en l'àmbit de l'atenció primària, les intervencions en els centres sanitaris acreditats per realitzar IVE per garantir la qualitat d'aquest procediment, i el seguiment dels objectius de l'actual Pla de salut que estan relacionats amb la prevenció de l'embaràs no desitjat.

Amb aquest Pla d'actuacions sobre les interrupcions voluntàries de l'embaràs, juntament amb altres mesures, s'intenta contribuir a l'estabilització a curt termini de la incidència d'aquest problema sociosanitari.

Taula 5
Taxa d'avortament per 1.000 dones entre 15 i 44 anys segons comunitat autònoma de residència. Estat espanyol, 1995-1999

Comunitat autònoma de residència	1995	1996	1997	1998	1999
Andalusia	4,59	4,46	4,67	5,16	5,49
Aragó	5,95	6,65	6,62	7,03	7,28
Astúries, Principat d'	9,89	9,65	7,13	7,15	6,95
Balears, Illes	5,54	7,99	8,12	11,13	11,84
Canàries	6,56	6,43	5,93	6,98	7,22
Cantàbria	4,15	4,03	3,58	3,75	4,00
Castella-la Manxa	3,32	3,57	3,68	4,20	4,67
Castella i Lleó	5,40	5,35	5,30	5,52	5,85
Catalunya *	7,59	7,62	7,25	7,65	8,59
Comunitat Valenciana	5,46	5,55	4,76	5,74	6,00
Extremadura	3,42	3,46	3,32	3,73	3,70
Galícia	4,14	4,36	4,21	4,12	3,81
Madrid	6,83	7,18	7,22	7,46	8,72
Múrcia, Regió de	4,02	4,33	4,61	4,88	5,64
Navarra, Comunitat Foral de	1,63	2,08	2,39	2,53	2,96
País Basc	2,58	2,64	2,70	2,74	3,04
La Rioja	3,41	4,31	4,63	5,29	6,28
Ceuta i Melilla (globalment)	1,76	1,92	2,62	2,86	2,96
Total	5,53	5,69	5,52	6,00	6,52

* Dades referides a avortaments fets a l'Estat espanyol a dones residents a Catalunya.

Taula 6
Taxa d'avortament per 1.000 dones de 15 a 44 anys segons país de residència. Països europeus, Estat espanyol i Catalunya, 1992-1996

País de residència	Anys 1992	Anys 1993	Anys 1994	Anys 1995	Anys 1996
Alemanya	6,9	6,5	6,0	5,7	7,6
Anglaterra i País de Gal·les	14,8	14,7	14,6	14,4	15,6
Bèlgica	ND	6,1	6,2	6,2	6,8
Dinamarca	16,8	16,9	15,9	16,1	ND
Escòcia	10,3	10,4	10,7	10,4	11,2
Finlàndia	10,2	9,6	9,4	9,3	10,0
França	13,2	13,2	12,9	12,4	ND
Itàlia	12,3	12,1	11,5	11,2	11,4
Irlanda	5,6	5,6	5,8	5,7	5,9
Noruega	16,5	16,3	16,7	14,9	15,6
Països Baixos	5,6	5,7	6,0	6,1	6,5
Suècia	20,0	19,7	18,7	18,3	18,7
Suïssa	8,3	8,0	7,8	ND	8,4
Estat espanyol	5,1	5,1	5,4	5,5	5,7
Catalunya *	7,0	7,0	6,8	7,6	7,6

ND: no disponible.

* Dades referides a avortaments fets a l'Estat espanyol a dones residents a Catalunya.

Referències bibliogràfiques

- Ordre de 10 de desembre de 1986, per la qual es disposa el procediment de recollida de dades relatives a les interrupcions voluntàries de l'embaràs dutes a terme de conformitat amb la Llei orgànica 9/1985, de 5 de juliol. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 1986; núm. 779: 4253.
- Institut d'Estadística de Catalunya. *Projeccions de població de Catalunya 2010-2030*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1998.
- Subdirección General de Epidemiología, Promoción y Educación para la Salud. Dirección General de Salud Pública y Consumo. Ministerio de Sanidad y Consumo. *Interrupción voluntaria del embarazo. Datos definitivos correspondientes al año 1999*. Madrid: Ministerio de Sanidad y Consumo, 2000.
- Henshaw SK, Singh S i Haas T. Recent trends in abortion rates worldwide. *International Family Planning Perspectives* 1999; 25 (1): 44-8.

Notificació microbiològica a Catalunya¹. Setmanes 17 a 20

Malaltia infecciosa/agent microbià	Nombre de casos	Total de casos acumulats			
		2000		2001	
		Nombre	%*	Nombre	%*
INFECCIONS RESPIRATÒRIES					
Pneumococ	30	233	9,3	206	15,3
<i>H. influenzae</i>	2	50	2,0	30	2,2
<i>M. pneumoniae</i>	20	32	1,3	88	6,5
<i>C. psittaci</i>	3	3	0,1	4	0,3
Altres clamídies	9	24	1,0	25	1,9
<i>C. burnetii</i>	2	10	0,4	9	0,7
<i>L. pneumophila</i>	1	3	0,1	7	0,5
Altres legionel·les	8	22	0,9	54	4,0
<i>B. pertussis</i>	1	44	1,8	9	0,7
V. gripal	4	514	20,5	37	2,7
V. parainfluença	4	7	0,3	21	1,6
Virus respiratori sincicial	10	1.516	60,4	773	57,3
Adenovirus	12	53	2,1	85	6,3
TOTAL	106	2.511	100,0	1.348	100,0
ENTERITIS					
<i>S. enterica</i>	226	869	31,1	900	30,6
<i>S. sonnei</i>	2	10	0,4	5	0,2
<i>S. flexneri</i>	2	9	0,3	9	0,3
Altres shigel·les	1	2	0,1	1	0,0
<i>C. jejuni</i>	210	874	31,3	963	32,8
Altres campilobacteris	37	158	5,7	220	7,5
<i>Y. enterocolitica</i>	3	9	0,3	19	0,6
Altres yersínies	0	1	0,0	1	0,0
<i>E. coli</i> verotoxigènica	2	0	0,0	2	0,1
<i>Vibrio</i>	1	0	0,0	1	0,0
Rotavirus	64	823	29,4	789	26,4
Adenovirus	6	40	1,4	28	1,0
TOTAL	554	2.795	100,0	2.938	100,0
MENINGOENCEFALITIS					
Meningococ grup B	3	51	38,9	21	34,4
Meningococ grup C	1	23	17,6	5	8,2
Altres meningococs i sense grup	0	6	4,6	0	0,0
<i>H. influenzae</i>	1	5	3,8	3	4,9
Pneumococ	3	23	17,6	17	27,9
Altres agents	2	23	17,6	15	24,6
TOTAL	10	131	100,0	61	100,0

Malaltia infecciosa/agent microbià	Nombre de casos	Total de casos acumulats			
		2000		2001	
		Nombre	%*	Nombre	%*
MALALTIES DE TRANSMISSIÓ SEXUAL					
Gonococ	3	20	16,7	23	16,1
<i>C. trachomatis</i>	0	12	10,0	8	5,6
<i>T. pallidum</i>	6	24	20,0	31	21,7
<i>H. ducreyi</i>	1	0	0,0	1	0,7
<i>T. vaginalis</i>	12	47	39,2	68	47,6
V. herpes simple	6	17	14,2	12	8,4
TOTAL	28	120	100,0	143	100,0
MICOBACTERIOSIS					
<i>M. tuberculosis</i> (complex)	72	491	89,8	410	88,9
<i>M. avium</i> - <i>M. intracellulare</i>	1	20	3,7	10	2,2
<i>M. kansasii</i>	7	26	4,8	20	4,3
<i>M. xenopi</i>	3	6	1,1	8	1,7
Altres micobacteris	3	4	0,7	13	2,8
TOTAL	86	547	100,0	461	100,0
AGENTS CAUSANTS DE BACTERIÈMIES					
SENSE FOCUS					
Meningococ	0	-	-	9	8,1
<i>H. influenzae</i>	3	-	-	10	9,0
Pneumococ	21	-	-	74	66,7
<i>Brucella</i>	1	-	-	2	1,8
<i>L. monocytogenes</i>	4	-	-	11	9,9
<i>S. agalactiae</i>	0	-	-	5	4,5
TOTAL	29	-	-	111	100,0
ALTRES MALALTIES INFECCIOSES					
<i>Brucella</i>	4	30	31,3	17	17,2
<i>S. Typhi</i> / <i>Paratyphi</i>	0	5	5,2	1	1,1
<i>R. conorii</i>	2	1	1,0	2	2,1
V. hepatitis A	1	14	14,6	19	20,5
V. hepatitis B	3	14	14,6	15	15,0
V. xarampió	5	1	1,0	6	6,5
<i>P. falciparum</i>	1	12	12,5	12	12,9
<i>P. vivax</i>	1	12	12,5	13	13,9
Altres plasmodis	1	4	4,2	6	6,5
<i>Leishmania</i>	0	2	2,1	4	4,3
<i>Leptospira</i>	0	1	1,0	0	0,0
TOTAL	18	96	100,0	95	100,0

¹ Els laboratoris que participen en aquest sistema estan referenciats al BEC núm. 5 de 2001.

* El percentatge està referit al nombre d'agents declarats en cada entitat clínica.

Percentatge de laboratoris declarants de la quadrisetmana: 81,06%.